

Sygn. akt III RC 213/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2023 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący sędzia Kamilla Piórkowska

Protokolant st. sekretarz sądowy Monika Kalinowska

Po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2023 r. w Toruniu.

sprawy z powództwa:

P. M.

przeciwko:

D. M.

o: pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia tytuł wykonawczy wykonalności tj. Wyrok Sądu Rejonowego (...) z dnia 12.03.2013r. w sprawie (...) zaopatrzonej klauzulą wykonalności w dniu 15.03.2013r., :

- za miesiące październik 2013r., listopad 2013r. i grudzień 2013r. do kwot po 400 zł. miesięcznie;

- za miesiące od styczeń 2014r., luty 2014r., marzec 2014r., kwiecień 2014r., maj 2014r., czerwiec 2014r., lipiec 2014r., sierpień 2014r., wrzesień 2014r., październik 2014r. i listopad 2014r. do kwot po 400 zł. miesięcznie;

2. w pozostałej części powództwo oddala;

3. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu na rzecz adw. B. B. kwotę 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu,

4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu na rzecz adw. J. Ż. kwotę 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu,

5. kosztami sądowymi, od uiszczenia których zwolnione były strony obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt III RC 213/22

UZASADNIENIE

P. M. wniósł pozew przeciwko D. M. o pozbawienie wykonalności wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 12 marca 2013 roku o sygn. akt (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 15 marca 2013 roku zasądającego od powoda na rzecz pozwanej alimenty w kwocie po 650 zł miesięcznie. Powód podniósł, że toczy się przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne w celu ściągnięcia zaległych roszczeń alimentacyjnych. W postępowaniu tym jednak egzekwowane świadczenie obejmuje również kwoty, które uiszczał dobrowolnie, do momentu osiągnięcia przez córkę pełnoletności. Powód powoływał się w pozwie na swoją ciężką sytuacją finansową, która miała być powodem nieuiszczenia alimentów w pozostałym zakresie.

W odpowiedzi na pozew pozwana D. M. wniosła o oddalenie powództwa. Podniosła, że między stronami toczy się sprawa o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Zaprzeczyła trudnej sytuacji powoda i uzasadniła to faktem, iż jej ojciec był współwłaścicielem kamienicy znajdującej się w centrum T.. Po jej sprzedaży otrzymał dopłatę pieniężną w dużej wysokości, dlatego w ocenie pozwanej powód ma środki na to, by płacić alimenty.

Strony zostały zwolnione od uiszczania kosztów sądowych.

Do dnia zakończenia postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. M. był w związku małżeńskim z E. M.. Ze związku tego pochodzi córka D. M..

Dnia 10 lipca 2001 roku wyrokiem Sądu Okręgowego (...) małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód. Wykonywanie władzy rodzicielskiej zostało powierzone matce dziecka, natomiast władzę rodzicielską ojca ograniczono do współdecydowania o ważnych sprawach dziecka. W wyroku zasądzono również od P. M. alimenty na rzecz córki D. M. w kwocie po 400 zł miesięcznie.

/dowód: wyrok Sądu Okręgowego(...) dnia 10 lipca 2001 roku- k. 11/

Wyrokiem Zaocznym Sądu Rejonowego (...) z dnia 12 marca 2013 roku zasądzono podwyższenie alimentów z kwoty po 400 zł do kwoty po 650 zł. miesięcznie. P. M. nie brał udziału w tym postępowaniu.

/dowód: wyrok Sądu Rejonowego (...) z dnia 12 marca 2013 roku- k. 63

- zeznania powoda- k. 101/

Przeciwko P. M. zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne w związku z tym, że nie uiszczał on na bieżąco zasądzonych alimentów.

/bezsporne/

P. M. uiszczył dobrowolnie alimenty za następujące okresy:

- w 2013 roku za miesiące: październik, listopad, grudzień- po 400 zł

- w 2014 roku za miesiące: styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad- po 400 zł.

Postępowanie egzekucyjne obejmowało również zapłacone przez P. M. kwoty alimentów.

/dowód: załączniki do pisma z dnia 21.11.22 r.- dowody wpłat uiszczonych przez P. M. na poczet alimentów przysługujących D. M.- k. 84;

- zeznania powoda- k. 101/

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 11 maja 2022 roku ustalono, iż z dniem 1 lipca 2017 roku wygasł obowiązek alimentacyjny P. M. orzeczony wobec D. M. ostatnio ustalony w kwocie 650 zł miesięcznie na mocy wyroku z dnia 12 marca 2013 roku.

/dowód: dokument z akt (...) (...) z dnia 11 maja 2022 roku- k.94/

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz dowodu z przesłuchania stron. Powód dołączył kserokopie dowodów wpłaty, Sąd zobowiązał go do złożenia oryginałów, co też powód uczynił. Dowody wpłat nie budziły wątpliwości Sądu co do ich oryginalności oraz prawdziwości, nie zostały zakwestionowane przez pozwaną.

Sąd jako częściowo wiarygodne uznał zeznania stron. Sąd dał wiarę zeznaniom powoda, w jakim twierdził, iż regularnie uiszczal alimenty pocztą. Fakt ten potwierdzają również przedłożone dowody wpłaty. Sąd nie dał jednak wiary temu, iż powód wpłacił alimenty za okresy, za które nie przedłożył dowodów wpłaty. W ocenie Sądu nie są wiarygodne twierdzenia, jakoby zgubił te dowody wpłaty w sytuacji, gdy powód był bardzo rzetelny w ich gromadzeniu- przedłożył dowody wpłaty za poprzednie lata. W pozostałej części tj. w jakiej powód zeznawał odnośnie swojej sytuacji majątkowej oraz o tym, dlaczego nie uiszczal pozostałych alimentów fakty te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. W tym samym zakresie Sąd uznał za niewiarygodne zeznania pozwanej. Sąd nie dał również wiary twierdzeniom pozwanej, iż powód nie uiszczal alimentów za okresy, co do których dysponuje on dowodami wpłat. Niezależnie od tego, czy twierdzenia w tym zakresie wynikają z niewiedzy czy z innych przyczyn, pozwana nie przedstawiła dowodów, które podważyłyby fakty przedstawione przez powoda w tym zakresie.

Podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego jest art. 840§ 1 pkt 2 kpc zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w typowej postaci na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 kpc służy obronie dłużnika przed egzekucją w sytuacji, w której na skutek zdarzeń, do których doszło po powstaniu tytułu egzekucyjnego, ewentualnie po zamknięciu rozprawy, stwierdzone tytułem zobowiązanie wygasło czy nie może być egzekwowane. W sytuacji, w której tytuł wykonawczy opiera się na prawomocnym orzeczeniu sądu, powództwo to nie zmierza do podważenia prawidłowości prawomocnego rozstrzygnięcia, stanowi natomiast adekwatny środek obrony, jeżeli tytuł wykonawczy uległ dezaktualizacji na skutek zdarzeń o charakterze następczym, nieobjętych prekluzją wynikającą z prawomocności materialnej orzeczenia, takich jak spełnienie świadczenia, zwolnienie z długu lub przejęcie długu (zob. A. Turczyn [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Międzynarodowe postępowanie cywilne. Sąd polubowny (arbitrażowy). Komentarz, red. O. M. Piaskowska, Warszawa 2022, art. 840).

Badanie w trybie art. 840 kpc sprawy prawomocnie zakończonej nie prowadzi do ponownego merytorycznego jej rozpoznania. Sąd w tym postępowaniu nie może kontrolować słuszności wyroku sądowego w chwili jego wydania, ponieważ godziłoby to w powagę rzeczy osądzonej. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia na podstawie przepisu art. 840 kpc (por. wyrok SN z dnia 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72 oraz Tadeusz Żyznowski, Komentarz do art. 840 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX).

W pismach procesowych zarówno powód jak i pozwana wywodzili twierdzenia odnośnie sytuacji majątkowej powoda oraz jego możliwości odnośnie uiszczania rat alimentacyjnych. Podkreślić jednak należy, iż te fakty nie mają żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W sprawie z powództwa przeciwegzekucyjnego Sąd nie bada czy dłużnik jest wypłacalny. Nie nastąpiło również zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie mogło być egzekwowane lub wygasło jedynie z tego powodu, iż P. M. nie posiada obecnie środków finansowych na pokrycie swoich zobowiązań. Stwierdzić należy, że powództwo z art. 840 kpc zmierza do wzruszenia tytułu wykonawczego, a nie, w przeciwieństwie do powództwa z art. 138 kro, do jego zmiany. Różne są zatem materialnoprawne podstawy obu powództw. Argumenty dotyczące sytuacji majątkowej stron mogłyby być podstawą powództwa o zmianę lub ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego, które to de facto zostało wniesione przez powoda w innej sprawie i doprowadziło do ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Fakty te nie są przedmiotem rozważań w sprawie z powództwa z art. 840 kpc.

Z dowodów przedłożonych przez powoda jednoznacznie wynika to, iż dokonywał on wpłat na rzecz E. M. (matki pozwanej) tytułem alimentów orzeczonych wobec córki D. M.. Z uwagi na fakt, iż powództwo dotyczyło tytułu w postaci późniejszego wyroku Sądu Rejonowego w(...) z dnia 12 marca 2013 roku, Sąd badał czy od tego okresu do czasu wygaśnięcia obowiązku powód dokonał dobrowolnych wpłat alimentów. Z przedłożonych dowodów wpłat wynika, iż P. M. zapłacił dobrowolnie:

- w 2013 roku za miesiące: październik, listopad, grudzień- po 400 zł;

- w 2014 roku za miesiące: styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad- po 400 zł.

Z dowodów wpłaty jednoznacznie wynika data wykonania przelewu, jak również oznaczone przez powoda tytuły wpłat dokonywanych na rzecz pozwanej. Wobec faktu, iż pozwana twierdzi, iż w tym czasie powód nie uiszczał alimentów oraz tego, że nadal w postępowaniu egzekucyjnym dochodzi ona zapłaconych już kwot, należało pozbawić w części tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego (...) z dnia 12 marca 2013 roku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 15 marca 2013 roku. Zaznaczyć należy, iż pozbawienie wykonalności zostało oznaczone do kwot po 400 zł, gdyż w takiej wysokości zostały dokonane wpłaty. Należności zaś obejmowały kwotę po 650 zł miesięcznie, a zatem należność stanowiąca różnicę między tymi kwotami nadal może być dochodzona w postępowaniu egzekucyjnym.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. Powód sam przyznał, iż nie uiszcza wymagalnych alimentów od końca 2014 roku, w której to dacie jego córka osiągnęła pełnoletność. Co do pozostałego okresu objętego żądaniem powoda tj. od rat alimentacyjnych za miesiąc sierpień 2012 roku do miesiąca września 2013 roku brak było podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego. Powód zeznał, iż dokonywał wtedy wpłat, jednakże Sąd nie dał temu wiary z uwagi na to, iż nie był w stanie przedstawić na ten fakt dowodów wpłaty. Biorąc zaś pod uwagę okoliczność, iż powód bardzo dokładnie udokumentował swoje wpłaty nawet sprzed kilkunastu lat, tym bardziej brak pozostałych dowodów wpłat z późniejszych okresów budzi wątpliwości Sądu.

W kolejnych punktach wyroku orzeczono w przedmiocie kosztów procesu. Z uwagi na to, że obie strony korzystały z nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, od Skarbu Państwa przyznano po 1200 zł na rzecz pełnomocnika powoda adw. B. B. oraz pełnomocnika pozwanej adw. J. Ż.. Wysokość wynagrodzenia została ustalona zgodnie z przepisem §8 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 18 z późn. zm.).

W punkcie 5 wyroku Sąd obciążył Skarb Państwa kosztami sądowymi, od uiszczenia których zwolnione były strony z uwagi na ich trudną sytuację majątkową.